KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2021/2164,

annettu 3 päivänä joulukuuta 2021,

paikalla tuotetusta typestä koostuvia biosidivalmisteita koskevan luvan antamisen sallimisesta Belgialle kulttuuriperinnön suojelemiseksi

(tiedoksiannettu numerolla C(2021) 8670)

(Ainoastaan hollannin- ja ranskankieliset tekstit ovat todistusvoimaisia)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä 22 päivänä toukokuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 ([1]) ja erityisesti sen 55 artiklan 3 kohdan,

on kuullut pysyvää biosidivalmistekomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sisältyvät tehoaineet, joilla on ympäristön taikka ihmisten tai eläinten terveyden kannalta suotuisammat ominaisuudet. Kyseisiä tehoaineita sisältäville valmisteille voidaan siksi antaa lupa yksinkertaistetulla menettelyllä. Typpi sisältyy asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sillä rajoituksella, että sitä käytetään vain rajoitettuina määrinä käyttövalmiissa kanistereissa.

(2) Typpi on hyväksytty käytettäväksi tehoaineena valmisteryhmään 18 (Hyönteismyrkyt) kuuluvissa biosidivalmisteissa asetuksen (EU) N:o 528/2012 86 artiklan nojalla ([2]). Typestä koostuville biosidivalmisteille lupaehtojen mukaisesti käytettynä on myönnetty lupia useissa jäsenvaltioissa; valmisteet toimitetaan kaasupulloissa ([3]).

(3) Typpeä voidaan tuottaa myös paikalla (in situ) ympäröivästä ilmasta. Paikalla tuotettu typpi ei nykyisin kuulu unionissa käytettäväksi hyväksyttyihin aineisiin, eikä se sisälly asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I eikä sitä ole lisätty komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1062/2014 ([4]) liitteessä II olevaan luetteloon tehoaineista, jotka ovat mukana biosidivalmisteissa olevien vanhojen tehoaineiden tarkastusohjelmassa.

(4) Belgia toimitti 30 päivänä heinäkuuta 2021 asetuksen (EU) N:o 528/2012 55 artiklan 3 kohdan nojalla komissiolle hakemuksen kyseisen asetuksen 19 artiklan 1 kohdan a alakohdasta poikkeamiseksi ja pyysi, että sen sallittaisiin antaa lupa ympäröivästä ilmasta paikalla tuotetusta typestä koostuville biosidivalmisteille kulttuuriperinnön suojelemiseksi, jäljempänä 'hakemus'.

(5) Monenlaiset haitalliset organismit hyönteisistä mikro-organismeihin voivat vahingoittaa kulttuuriperintöä. Tällaisten organismien esiintyminen voi johtaa asianomaisen kulttuuriesineen tuhoutumiseen, ja lisäksi siitä aiheutuu riski kyseisten haitallisten organismien leviämisestä lähellä oleviin muihin kulttuuriesineisiin. Ilman asianmukaista käsittelyä esineille voisi aiheutua peruuttamatonta vahinkoa, mikä vaarantaisi vakavasti kulttuuriperinnön säilymisen.

([1]) EUVL L 167, 27.6.2012, s. 1.

([2]) Komission direktiivi 2009/89/EY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/8/EY muuttamisesta typen lisäämiseksi tehoaineena liitteeseen I (EUVL L 199, 31.7.2009, s. 19).

([3]) Luettelo hyväksytyistä valmisteista on saatavilla osoitteessa https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products.

([4]) Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1062/2014, annettu 4 päivänä elokuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 528/2012 tarkoitetusta kaikkien biosidivalmisteissa käytettyjen vanhojen tehoaineiden järjestelmällistä arviointia koskevasta työohjelmasta (EUVL L 294, 10.10.2014, s. 1).

(6) Paikalla tuotettua typpeä käytetään luomaan pysyviin tai tilapäisiin suljettuihin käsittelytelttoihin tai -kammioihin kontrolloitu ilmakehä, jonka happipitoisuus on hyvin alhainen (anoksia), haitallisten organismien torjumiseksi kulttuuriperintöön kuuluvissa esineissä. Typpeä erotetaan ympäröivästä ilmasta ja pumpataan käsittelytelttaan tai -kammioon, jossa ilman typpipitoisuus nostetaan noin 99 prosenttiin, minkä seurauksena happi syrjäytyy lähes kokonaan. Käsittelyalueelle pumpattavan typen kosteus säädetään käsiteltävän esineen edellyttämälle tasolle. Haitalliset organismit eivät säily hengissä käsittelytelttaan tai -kammioon luoduissa olosuhteissa.

(7) Belgian toimittamien tietojen mukaan paikalla tuotetun typen käyttö näyttää olevan ainoa tehokas haitallisten organismien torjuntamenetelmä, jota voidaan käyttää kaikenlaisiin materiaaleihin ja materiaaliyhdistelmiin, joita kulttuurilaitosten hallussa olevissa esineissä esiintyy, ja joka ei vahingoita esineitä ja on vaikuttava kulttuuriperinnössä esiintyvien tuhoojien kaikissa kehitysvaiheissa.

(8) Anoksiaan perustuva menetelmä eli muunneltu tai kontrolloitu ilmakehä sisältyy standardiin EN 16790:2016 ”Conservation of cultural heritage – Integrated pest management (IPM) for protection of cultural heritage”, ja sen mukaan anoksian aikaansaamiseen käytetään yleisimmin typpeä.

(9) Myös muita menetelmiä haitallisten organismien torjumiseksi on olemassa, kuten lämpösokkikäsittelyt (alhaisissa tai korkeissa lämpötiloissa). Lisäksi samaan tarkoitukseen on mahdollista käyttää biosidivalmisteita, jotka sisältävät muita tehoaineita. Belgian mukaan kuitenkin kullakin noista menetelmistä on rajoituksensa sikäli, että tietyt materiaalit voivat vaurioitua käsittelyn aikana.

(10) Kuten hakemuksessa todetaan, muita tehoaineita käytetään vain harvoin kulttuurilaitoksissa niiden vaarallisuuden vuoksi. Kyseisten tehoaineiden jäämiä voi vähitellen vapautua käsitellyistä esineistä ympäristöön, mikä aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle. Lisäksi kyseiset aineet voivat reagoida kulttuuriperintöön kuuluvien esineiden materiaalien kanssa, mikä voi aiheuttaa peruuttamattomia muutoksia erityisesti esineiden pinnalle.

(11) Hakemuksessa olevien tietojen mukaan pulloissa toimitettavan typen käyttö ei ole kulttuurilaitoksille sopiva vaihtoehto, koska siihen liittyy käytännön hankaluuksia. Pulloihin mahtuva pieni määrä edellyttää säännöllisiä kuljetuksia ja erillisiä säilytystiloja. Pulloissa toimitettavan typen käyttö on lisäksi kulttuurilaitoksille hyvin kallista.

(12) Jos kulttuurilaitoksilta vaadittaisiin useiden menetelmien käyttöä haitallisten organismien torjumiseksi – joista kukin menetelmä soveltuu vain tietyille materiaaleille ja esineille – sen sijaan, että käytetään yhtä, jo käytössä olevaa ja kaikille materiaaleille soveltuvaa menetelmää, kulttuurilaitoksille aiheutuisi lisäkustannuksia, ja niiden olisi vaikeampi saavuttaa toteuttamiaan integroituja torjuntatoimia koskeva tavoite luopua vaarallisempien tehoaineiden käytöstä. Paikalla tuotettua typpeä hyödyntävää anoksiatekniikkaa varten hankittujen tilojen ja laitteiden käytön lopettaminen tarkoittaisi lisäksi aiempien investointien menetystä.

(13) Keskusteluja mahdollisesta asetuksen (EU) N:o 528/2012 55 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettävästä paikalla tuotettua typpeä koskevasta poikkeuksesta käytiin biosidivalmisteista vastaavista toimivaltaisista viranomaisista muodostuvan komission asiantuntijaryhmän useissa kokouksissa ([5]) vuonna 2019.

(14) Sen jälkeen, kun Itävalta ensimmäisenä pyysi vastaavaa poikkeuslupaa käyttää paikalla tuotetusta typestä koostuvia valmisteita, Euroopan kemikaalivirasto järjesti komission pyynnöstä poikkeushakemusta koskevan julkisen kuulemisen, jossa kaikki asianomaiset osapuolet saattoivat tuoda esiin näkemyksiään Valtaosassa vastaanotetuista 1 487 vastauksesta kannatettiin poikkeusta. Monet vastaajista toivat esiin käytettävissä olevien vaihtoehtoisten menetelmien haittapuolia: lämpökäsittelyt voivat vahingoittaa tiettyjä materiaaleja; muiden tehoaineiden käytöstä jää artefakteihin myrkyllisiä jäämiä, jotka vapautuvat vähitellen ympäristöön; pullotettua typpeä käytettäessä ei ole mahdollista kontrolloida käsittelyalueen suhteellista kosteutta, mikä on tarpeen tiettyjen materiaalien käsittelemiseksi.

([5]) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 täytäntöönpanosta vastaavien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten edustajista muodostuvan komission asiantuntijaryhmän 83., 84., 85. ja 86. kokous, jotka pidettiin vuoden 2019 toukokuussa, heinäkuussa, syyskuussa ja marraskuussa. Kokousten pöytäkirjat ovat nähtävissä osoitteessa https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0

(15) Kaksi museoita ja kulttuuriperintökohteita edustavaa kansainvälistä organisaatiota – Kansainvälinen museoneuvosto ja Rakennusmuistomerkkien ja historiallisten alueiden kansainvälinen neuvosto – on ilmaissut aikomuksensa jättää hakemus paikalla tuotetun typen sisällyttämisestä asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I, minkä jälkeen jäsenvaltiot voisivat antaa luvan paikalla tuotetusta typestä koostuville valmisteille ilman kyseisen asetuksen 55 artiklan 3 kohdan mukaisesti myönnettävää poikkeusta. Hakemuksen toimittamista odotetaan vuoden 2021 puolivälissä. Tällaisen hakemuksen arvioiminen ja aineen sisällyttäminen asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sekä valmisteita koskevien lupien saaminen vaatii kuitenkin aikaa.

(16) Hakemuksesta käy ilmi, ettei sopivia vaihtoehtoja ole Belgiassa saatavilla, koska kaikissa nykyisin käytettävissä olevissa vaihtoehtoisissa menetelmissä on epäkohtia: joko ne eivät sovellu kaikkien materiaalien käsittelyyn tai niihin liittyy käytännön hankaluuksia.

(17) Kyseisten perustelujen pohjalta on aiheellista todeta, että paikalla tuotettu typpi on olennaisen tärkeää kulttuuriperinnön suojelemiseksi Belgiassa ja että sopivia vaihtoehtoja ei ole saatavissa. Siksi Belgialle olisi sallittava luvan antaminen paikalla tuotetusta typestä koostuvien biosidivalmisteiden asettamiseen saataville markkinoilla ja käyttöön kulttuuriperinnön suojelemiseksi.

(18) Paikalla tuotetun typen mahdollinen sisällyttäminen asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I ja jäsenvaltioiden sen jälkeen paikalla tuotetusta typestä koostuville valmisteille antamat luvat vaativat aikaa. Sen vuoksi on aiheellista myöntää poikkeus ajanjaksoksi, jonka kuluessa asiaankuuluvat menettelyt voidaan saada päätökseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Belgia saa antaa luvan paikalla tuotetusta typestä koostuvien biosidivalmisteiden asettamiseen saataville markkinoilla ja käyttöön kulttuuriperinnön suojelemiseksi 31 päivään joulukuuta 2024 asti.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Belgian kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 3 päivänä joulukuuta 2021.

Komission puolesta
Stella KYRIAKIDES
Komission jäsen